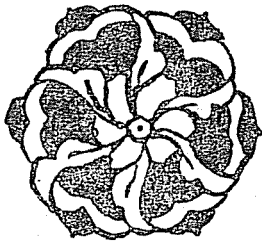


Maarif

Dr. Necmeddin
HACIEMİNOĞLU

BİR ÖĞRETMENİN VASIFLARI



MİLLETLERİN, süratle gelişen çağdaş medeniyete paralel olarak ilerliye-bilmeleri için, nesilleri, gelecek zamanın icab ve ihtiyaçlarına göre yetiştirmeleri şarttır. Bu hayatî vazife de ancak okul yapar. Çünkü, ço-çuğu, işlenmeğe müsâit bir ham madde hâlinde ele alıp, yurdun ve insanlığın istediği **modele** uygun olarak yetiştirèbilmek imkânına sahip yegâne kurum okuldur. İşte okulun bu çok mühim rolünü kavrayan milletler, millî eğitim sistemlerini tamamiyle o gâyeye ulaşacak şekilde kurmuşlardır. Onun için de, böyle hareket eden milletler ilim, teknik ve medeniyet yarışında dâimâ öndedirler. Az gelişmiş ülkeler ise, sistemlerini bu esaslara uydurdukları ölçüde medeniyet kervanına katılabilirler.

Biz de Cumhuriyet'in ilânından beri mârifimizi bu prensiplere göre tanzim etmeğe çalışıyoruz. Fakat henüz muvaffak olmuş sayılmayız. Çünkü, mesele yalnız program ve yönetmeliklerin ideal ölçülere uygun şekilde hazırlanmış olması ile halledilemez. Önce, okul ile, uzak veya yakın ilgisi bulunan her müessesenin, aynı esaslara

göre kurulmuş ve işler olması icab eder. Tabii bu yapılmamıştır. Sonra da, en mühim nokta olarak, öğretmen meselesinin halledilmiş olması gerekir. Bunda da muvaffak olunamamıştır. Sebep?..

Öğretmenin değeri ve önemi kavranmamış, takdir edilememiştir.

Oysa ki, okul ile öğretmeni dâimâ beraber düşünmek ve birlikte değerlendirmek lâzımdır. Yâni, gelecek nesillerimizin nasıl olmasını istiyorsak, öğretmenlerimizi de bunu başaracak vasıfta hazırlamalıyız. Zîra, okul için düşünülmüş vazifeler, ancak öğretmen tarafından benimsendiği ölçüde gerçekleşir. Ayrıca da, öğretmenin bu vazifeleri yerine getirecek güçte olması gerekir. Aksi halde, merkezde masa başında hazırlanmış olan müfredat programı, raflarda kalır. Bu bakımdan, müfredat programı ve amaçlar hazırlanırken gösterilen itina, öğretmen yetiştirilirken de ihmal edilmemelidir. Husûsiyle öğretmen yetiştiren okullara alınacak öğrenciler ve bu okullarda vazife gören öğretmenler üzerinde titizlikle durulmalıdır. **Dikkat edilecek başlıca hususlar ise şunlardır :**

1 — Öğretmen olacak gençlere okulda kazandırılması gereken şey, bilgiden ziyâde «yetiştiricilik vasfı» dır. Bu vasıfları taşımayanlar iyi öğretmen olamazlar. Okulun ve müfredatın gâyesini, hedefine ulaştıramazlar. Nesiller yarım kalır. Çocukların hem zihni, hem de ahlâkî şahsiyetleri yanlış teşekkül edebilir.

Geniş bilgiye sahip nice tahsilli kimselerin öğretmenlikte başarı gösteremeyişleri, hep bu yüzdendir. Çünkü öğretmenlik bir memurluk değil, bir «meslek»tir, bir «sanat»tır. Bu sanatta muvaffak olmak için de, henüz başlangıçta, bâzı vasıflara mutlaka sahip bulunmak lâzımdır. Mesleği ve çocukları sevmek; yetiştirme vazifesini yalnız maaşı hak etmek için değil, müsbet bir eser meydana getirdiğine inanarak, zevkle, itina ile yapmak, ilk akla gelen şartlardır.

Şahsiyet ve karakter bakımından ise :

1) İlmî zihniyete ve müsbet düşünme alışkanlığına sahip olmak; basma kalıp fikirlerin gözü kapalı müdâfii kesilmemek. Hangi konuda olursa olsun, taassubun ve ifratın esiri olmamak,

2) Hiç bir prensibi, üzerinde zihin yorup düşünmeden, tartışmadan benimsememek. Başkalarına âit fikirleri savunan «gönüllü asker» olmamak,

3) Geçici akımların, moda fikirlerin rüzgârına kapılmayacak kadar istikrarlı bir şahsiyete sahip bulunmak,

4) Herkes karşısında, her kuvvet karşısında şahsiyetini muhafaza etmek. İnançlarından fedakârlık etmemek. Ezilmemek, yılmamak, korkmamak,

5) «En hakîki mürsid»in ilim, en büyük servetin «bilgi» olduğuna samimiyetle inanmak. Şahısların değil, fikir ve umdelerin ardından gitmek,

6) Millî tarihe, millî dile ve geleneklere karşı saygılı, millî şuur ve gurur sahibi olmak zaruretleri vardır.

İşte bu vasıfları şahsında toplamış olanlar iyi bir aydın, iyi bir vatandaş ve çok iyi bir öğretmendir. Daha doğrusu, ihtiyacımız olan aydın nesilleri yetiştirmeğe lâyık bir ustadır.

Başarılı bir öğretmen olmanın şüphesiz ruhî, bedenî ve ahlâkî başka şartları da vardır. Fakat onlar umûmiyetle öğretmenin okutduğu sınıfa, mensub olduğu kademe ve bulunduğu muhîte göre az

çok değişebilen husûsi vasıflardır. Biz ise, her kademe ve meslekteki öğretmenin şahsiyetinde bulunması zarûri olan umûmî vasıfları saydık. Bunlar, millet ve memleket hazinesinin anahtarını teslim ettiğimiz öğretmen zümresinde mutlaka bulunmalıdır. Bakanlığımız ve öğretmen yetiştiren okullar bu esasları mutlak sûrette benimsemelidirler. Mânevî mimarlarımızı dikkat, itina ve titizlikle yetiştirmeliyiz.